

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

Cum să promovează
în timpul de față chestiunile economice?

— Industria de casă și industria agricolă. —

Industria de casă a avut odinioară un rol foarte important, rol care dela un timp încoace este în declin la toate țăările.

Intocmai ca în România, industria de casă era în stare înfloritoare la noi Românii din Ungaria și din celelalte țări pe unde ne-a aruncat soarta. Nu e încă tot așa și acum. Industria noastră de casă dă rapid îndărăt; terenul ei devine tot mai restrâns și împrejurările mai nepriincioase. Desvoltarea rapidă a industriei mari și avântul ce comerțul a luat în deceniile din urmă, n'au fost priincioase industriei de casă; dar' cu deosebire dela deschiderea drumurilor de fer în părțile noastre, industria de casă dă trespăt îndărăt și tot mai mult trebuie să se ascundă dinaintea fabricatelor industriei mari.

Asaltul asupra acestei industrii este dat din multe părți și din cale afară de vehement. Pentru purtarea luptei noi n'am fost de loc pregătiți și chiar și acum ne găsim într'o situație de zăpăcială și nu știm, nici nu încercăm serios să ne reculegem. Astfel perdem zi de zi și pas de pas, pierderile devenind tot mai dezaștroase.

Societatea noastră cultă dela orașe și sate, puținii meseriași și comercianți ce-i avem, au fost apucați de curențul civilizației și al modei și au părăsit aproape cu totul nu numai portul național, ci și ori-ce urmă de industrie de casă.

Răul acesta e mare și păgubitor. Dar' el ia dimensi-

uni înspăimântat are prin împrejurarea că, pe urma clase-
lor numite, a început de mult să pășască și masa puter-
nică a sătenilor noștri

În locul materiilor de cânepă, în și lână, odinioară lu-
crate exclusiv la casă, azi în mare parte să întrebuințează
materii exotice de humbac și lână: joljuri, cartoane, mătă-
suri, flanele, postavuri, barșoane ș. a. În unele regiuni po-
popul a părăsit portul românesc și a îmbrăcat portul in-
ternațional.

Cine ar putea să calculeze pagubele de tot felul ce
rezultă din această schimbare fatală?

Dacă ne am da silința să le calculăm măcar aproxi-
mativ, am ajunge la rezultatul deprimător că ele să ridice
pentru fiecare familie la zeci și sute de coroane și că pen-
tru întreg poporul nostru să urcă la milioane.

Am avea o mângăere, fie și mai slabă, dacă aceste
perderi s'ar putea oare cum recompensa prin produse de
fabrici românești, prin produse de ale meseriașilor și prin
intervenția comercianților noștri. Dar' nici această mângă-
iere nu ne este dată; pentru-că fabricile ne lipsesc cu to-
tul, iar meseriașii și comercianții în mare parte.

Și e dureros peste măsură, că nici acum, când peri-
colul a ajuns la culme, chestiunea aceasta nu ne preocupă
și nu ne încercăm o luptă mai serioasă de rezistență pen-
tru a salva ce mai e de salvat și a desvolta pe baze să-
nătoase și trainice ceea-ce credem că are viitor.

Ne întrebăm acum: ce să face de cătră alții pentru
promovarea industriei de casă?

Lucrul de mână este introdus în toate școalele de fete,
unde sunt de aceste, atât la sate cât și la orașe: în școa-
lele statului, confesiunilor, etc.

De altă parte școalele de industrie pentru femei au
de scop a cualifica femeile ca prin muncă industrială cin-
stită să-și poată câștiga pâinea de toate zilele.

În unele din aceste școale să predă și *învățământ teo-
retic*, în altele numai *învățământul practic*.

Desemnul să propune în toate școalele industriale
de fete.

Despărțământul de croit al *școalei industriale* de stat din Budapesta califică pentru meseria de croitoare pe seama femeilor.

Afară de școlile industriale de fete sunt și *cursuri de desen* pe seama lor, aranjate mai ales de cătră stat.

Să dau și *stipendii* pentru fetele cari să califice pe terenul industriei de casă. Iar pentru studiarea referințelor acestei industrii și încurajarea generală a ei să aranjează *expoziții*. Cu această ocazie să distribue *premii* femeilor cari să disting în lucrări aparținătoare acestei industrii.

Acțiunii statului și confesiunilor să atașează ici-colo acțiunea *societății și privaților*.

La orașe acțiunea privată, în ce privește industria de casă, își află expresiune înecosebi în *industria croitului și cusutului*. Această industrie stăruie să și-o însușească aproape totalitatea fetelor. *Atelierile de croit și cusut private* sunt număroase și foarte folositoare.

Ce s'a făcut și ce să face la noi pentru promovarea industriei de casă?

În puținele noastre *școli de fete*, sătești și orașenești *lucru de mână*, este obiect obligator. Să învață împletitul, chindisitul, cusutul și croitul etc. O parte mare a tinerețului nostru feminin își face instrucția în școlile statului și ale altor confesiuni, unde își însușește și elementele dexterităților de împletit, chindisit, cusut, croit etc.

Școală mai veche cu o nuanță mai pronunțată practică în direcția lucrurilor de mână și peste tot a economiei de casă este *Școala reuniunii femeilor române din Brașov* în al cărei internat să dă instrucție fetițelor din clasa de mijloc a societății noastre în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei econoame. Să învață anume: *a)* a pregăti tot felul de mâncări; *b)* a spăla și călca tot felul de albituri; *c)* a croi și a coase cu mașina tot felul de albituri și vestminte; *d)* a cultiva legumi; *e)* rēguli iglenice și *f)* a țese la războiu. O direcție absolut practică ar trebui să se dea tuturor școlilor noastre de fete.

În aceasta direcție tinde și *Școala de menaj a Reuniunii femeilor române din Sibiu*.

În cursul timpului s'au aranjat câteva *epoziții* de industrie de casă, împreunate cu *premiu*. Ele însă au fost la rari intervale și prea generale, așa că nu a putut exercita o influență hotărâtoare pentru încurajarea și promovarea industriei noastre de casă.

Ultimele noastre expoziții ne-au dat drept rezultate practice, foarte importante și folositoare, *albumurile de țesături și cusături* ale »*Reuniuni rom. de agric. din comitatul Sibiului*» și al d-șoarei *Minerva Cosma* din Sibiu.

Trebue relevat cu multă laudă și recunoștință *Atelierul pentru industria de casă* înființat în Orăștie de către »*Renniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei*».

Dar' toate acestea sunt numai începuturi, firește bune începuturi. Atâta însă nu e de ajuns. Ele nu ne vor putea salva măcar o parte din industria noastră de casă. De aceea este de dorit să se facă o organizație generală în scopul promovării acestei industrii.

Iată cum ne închipuim noi această organizație și acțiune de salvare:

Să înființăm *reuniuni de femei* cât mai numeroase, anume în fiecare comitat câte una, cu ramificații în cercuri și comune.

Aceste reuniuni să aibă ca diviză în locul prim *protejarea și promovarea industriei de casă*. Femeile noastre culte să aibă aici rolul principal și să-și facă un apostolat și chestiune de onoare din promovarea acestui ram de economie. Ce lucru frumos nobil!

Membrele acestor reuniuni să stăruie către ținta indicată:

- a) prin *exemplul* propriu în privința portului național și a *provederii* locuinței cu țesături românești;
- b) prin înființarea de *ateliere* și *cursuri* de lucru;
- c) prin *expoziții*;
- d) prin *conferențe*;
- e) prin *premiu* pe seama a ce'or femei cari îndeplinesc toate sau măcar cea mai mare parte a *trebuițelor* casnice cu haine făcute de mâna proprie, din cânepă, în și lână, lucrute trainic și cu gust și ferindu-se de lux;
- f) prin introducerea *războaielor* și *furcilor* perfecționate în școlile noastre și peste tot la sate;

g) prin deschiderea de *debușeuri* pentru produsele industriei de casă;

h) prin trimiterea de *bursiere* în diferite țări, pentru ca să ne creștem personalul trebuincios, cu al cărui ajutor să ne putem pune industria de casă pe terenul reclamat de nevoile tot mai grele ce ne așteaptă.

În chipul acesta s'ar putea, credem lupta cu succes pentru promovarea industriei noastre de casă.

Ar trebui să ne ținem toți de datorință principală, orașeni și săteni, de a ne înzestra casele cu obiecte confecționate de țărancele noastre. Și cât de folositor și înălțător ar fi, când, s. e. și tot ce privește trebuințele cultului și împodobirea bisericilor: odăjdii, prapuri, etc. le-ar face femeia română!

Să cere neapărat ca și pentru susținerea *portului nostru* să facem toate eforturile posibile.

Stăruința noastră către aceste scopuri trebuie stimulată și ajutată de »Asociațiune«, de reuniunile noastre agricole, de bănci ș. a.

Despărțămintele »Asociațiunii« ar trebui neapărat să aranjeze an de an măcar câte o expoziție de obiecte aparținătoare industriei de casă. Băncile ar trebui să pună la îndemână *premiile* necesare în asemenea ocazii. Cu chipul acesta an de an s'ar putea aranja circa 50 expoziții în toate regiunile locuite de Români.

*

Ne-am întreținut până aici numai asupra industriei de casă sau a industriei *textile*. În cele următoare vom spune câteva cuvinte și asupra *industriei agricole*.

Știm că în o parte bună a anului agricultura pausează. Aceasta să întâmplă mai ales iarna, dar' și în timpul ploios sau altcum nefavorabil din celelalte anotimpuri, când plugarul s'ar putea ocupa și cu alte lucruri; anume s'ar putea ocupa și cu alte lucruri; anume ar putea să prelucre o parte a produselor sale crude, întrebuițând unele din aceste obiecte pentru casă și plusul vânzându-l, și astfel mai descizându-și un izvor de venit cât de modest.

Țăranii noștri ar trebui să facă din *răchită*: corfe, coșuri de căruțe și de cară, coșnițe de stupi, ș. a. Din

lemn: furci, greble, lopeți; apoi leuce, loitre, juguri, troci, războaie ș. a. Din *scânduri*: coșnițe de stupi și alte obiecte trebuincioase în economia casei. Din *papură*: corfe, rogojini și a. Din *paie*: pălării, coșnița de stupi ș. a. Din *păr*: pierii ș. a. Din *său*: lumini și săpun. Din *grâu*: scrobeală (întărială) ș. a.

În direcția aceasta școalei îi rămâne foarte mult de făcut. La noi, la Români, abia s'au făcut câteva încercări, rămase baltă. Statul însă aranjiază an de an cursuri de industrie agricolă.

În această direcție, este de dorit ca noi să imităm acțiunea statului organizând *cursuri de industrie agricolă*, înmulțind în chipul acesta izvoarele de venit ale țăranului nostru și promovând bunăsearea lui materială și morală.

Din («*Rev. Econ.*».)

BCU Cluj Recolta din țara Bârsii.

Prorocia căreia i-s'a dat loc în jurnalistica noastră în primăvara acestui an cu privire la recolta din anul acesta — în unele ținuturi s'a adevărit în altele însă nu. Să vorbea adecă că recolta din anul acesta va fi cu mult mai slabă decât în anul trecut.

Domnul ministru de agricultură Ign. Darányi publicase în primăvara acestui an un raport despre starea sămănaturilor din țară.

Era posomorât acel raport și ne înfățișa, că în Ungaria unde în anul trecut s'a produs 53 milioane de măjmetrice de grâu, în anul acesta — să zicea în acel raport — prospectele sunt slabe și abia să va ajunge jumătate din această sumă în țara noastră.

Raportul ce e drept a fost scris pe timpul secetei din primăvară — prisosință să zicea că va fi numai în cartofi și cucuruz.

Combi-națiunile făcute atunci, acum nu mai corespund cu realitatea, căci după ce cerul și-a deschis sânurile trimițând ploaie binefăcătoare, din abundență starea sămănturilor s'a *schimbat în mod simțitor*.

Să poate, ca pe *alocurea*, combi-națiunile făcute atunci

să consume cu adevărul, ca de ex prin ținuturile șesoase al căror pământ e mai mult năsipos sau petros — acolo a fost cu puțință ca seceta ce să pornise în primăvară să fi primejduit o parte însemnată din sămănături.

Pământul *văros* și ici-colea *humos* din frumosul șes al *Bârsii* nu a suferit din cauza secetei ce să pornise în primăvară, particulele cari compun însuși pământul conțin puțină apă.

Fiind acum pe gătate cu *adunatul* bucatelor de vară de pe câmp și începându-să îmblătitul lor să poate statori acurat și face comparațiune între producțiunea din anul trecut și acesta.

În urma îmblătitului economii pot constata cu bucurie, că bucata de pământ, care a dat anul trecut 30 Hectograme orz anul acesta dă dublu. Tot asemenea și celelalte spicoase, ca ovăs și săcară. Grăul a dat o recoltă mijlocie.

Lipsa de ploaie din primăvara aceasta a adus cu sine scumpirea nutrețurilor, așa că maja metrică de fân să vinde cu 9 cor.

Beșug să va simți în producțiunea cartofilor și cucuruzului.

Anul agricol 1907 va mulțami deci — afară de producțiunea nutrețului — pe deplin pe economii aflători pe șesul *Bârsii*.

Când scriu aceste șire, prețul cerealelor pe piața Brașovului ni să înfățișează în următorul mod: maja metrică grâu 24 cor., orz 14 cor., ovăs 15 cor. și săcara 14 cor.

Să vorbește, că cucuruzul și cartofii încă le vor putea valoriza economi cu prețurii favorabile.

Din cele până aici desfășurate este dată puțința a vedea că munca nepregetată de peste an a economului nu a rămas fără răsplată.

De aceea trebuie să ne bucurăm când vedem, că economul în urma ostenelelor sale culege roade bogate... căci nu e tocmai ușor a sta toată ziua încovăiat cu secerea în mână și atrage coasa sub arșița dogoritoare a soarelui în luna lui Cuptor — toate acestea pentru a plăti *dările* mari cari le apasă greu numărul.

N. Hamsea.

Îngrijirea vinului.

(Urmare și fine).

De Nicolae Simulescu.

10. Boalele și scăderile vinului.

Dacă vierul nu s'a îngrijit, ca culesul să se facă în rânduială, ca vasele și unelte folosite, să fie curate, furtul mustului să se întâmple în modul recerut și tragerea vinului să fie la timp, vinurile pot căpăta diferite boale și scăderi.

Urmează deci, ca după-ce am vorbit pân'aci de îngrijirea vinului, să ne oprim și la boalele și scăderile ce le poate avea el.

a) *Floare* capătă vinul dacă butea în urma scăderii (evaporării) vinului rămâne mai mult timp neumplută. Aceasta să întâmplă mai ales la vinurile nouă și slăbuțe.

Pentru a îndepărta floarea de pe vin vom purcede în următorul mod: Punem în gaura (vrana) buții un tolceriu da așa ca țevăa lui să ajungă în vinul neînflorit și prin acela turnăm vin curat până când cel cu floare ese afară. După aceea cu o perie de păr, strămbă, curățim bine doagele și jur, împrejur vrana buții sau partea ce o aflăm de lipsă. Acum pentru a scoate afară vinul ce s'a tulburat de asupra, punem din nou tolcerul ca să ajungă în vinul ce încă nu s'a tulburat și turnând vin curat, pe cel tulbure sau cu floare îl scoatem afară.

În sfârșit astupăm butea bine, ca aerul să nu poată străbate în aceea.

Dacă vinul ar fi înflorit în grad mare, îl tragem într'o altă bute care poate fi făcută cu puțină peatră și pe viitoru ne îngrijim, ca, scăzând vinul butea să nu rămână goală pentru a înflori din nou.

b) *Oțătirea vinului* să întâmplă tot din cauza, că butea nu e totdeauna plină. Aceasta să poate întâmpla la vinul de 2 ori 3 ani, mai ales pe timpul căldurilor de vară.

Vinul să poate oțăti și din cauza, că în lucrările noastre ni'am folosit unelte destul de curate.

Pentru a'l îndrepta unii vierii, la cules, pun acest vin

În mustul stors spre a ferbe de nou, prin aceasta însă nu l'au îndreptat de loc. Din contra și vinul ce ar fi avut din must să va oțăti, aducându-le noauă perdere.

Vinul oțătit, neputându-se îndrepta, va fi folosit pentru beut în economie sau dacă asta nu să poate, pentru facerea oțătului.

Dacă vinul e la începutul oțătirei prin umplere deasă curățenia desăvârșită a buții, precum și curățenia pivniței din care să lipsească lucrurile acre ca castraveții, varza ș. a. poate totuș să se țină un timp oare-care, dacă pe lângă acestea privința va fi cât să poate de rece.

După-ce butea în care a fost vinul oțătit s'a golit, ea trebuie bine spălată și grijită.

Spre acest scop, după-ce o vom curăți bine pe dinlăuntru, o spălăm cu apă caldă în care am topit sodă (la 1 hl apă 4 kgr sodă), după care o spălăm cu apă caldă și în urmă cu apă rece. Spălătura aceasta să face până atunci până când nu mai simțim mirosul de oțătire.

c) *Înăcrirea vinului* să întâmplă de regulă, dacă acela e slab, dacă n'a fert de-ajuns și dacă pivnița e prea caldă.

Această boală nu să poate delătura. Tot ce să poate e să oprim înăcrirea vinului mai departe prin aceea, că-l facem cu tanin și beșică de morum și îl tragem într o bute curată care să fie bine făcută cu peatră.

Butea în care a stat până aci vinul va fi a-să spăla și curăți bine.

d) *Întinderea vinului* să vede mai ales la vinurile albe. Ea vine cu deosebire de acolo, că mustul n'a fert de-ajuns și e slab, adică are puțin spirt.

La început după gust nu să poate bine cunoaște, dar mai târziu va eși la iveală.

Dacă dăm curând peste această boală, ea să poate îndrepta de așa, ca vinul să își vină de tot în rânduială.

Pentru îndreptarea acestuia negustorii mari de vin obicînesc folosirea unui aparat cu care aierizează vinul, ca materiile străine ce conține să se așeze la fund, îl pun pe drojdii proaspete și după-ce ferbe a doaua oară îi dau

și spirtul ce i-ar lipsi. După tragere îl limpezesc făcându-l cu tanin și șelatină.

Pentru vierii mici e un mijloc greu de împlinit. În mic vinul care să întinde să obicinuește a să bate pe rînd într'un vas cu o mătură de nuele pentru a își veni în rînduială.

e) *amărala gustului* o aflăm mai ales numai la vinurile negre (roșii), la cele albe foarte arareori.

Ea vine de acolo, că vinul a stat pe trevere timp mai îndelungat: 3—4 săptămâni. Această scădere ese la iveală numai după 2 ori 3 ani.

Vinul care odată și-a căpătat gustul amar nu să mai poate îndrepta; dacă însă boala e numai la început, să poate ajuta, punând vinul în must pentru a ferbe de nou.

Vinul amar să poate întrebuița la facerea cognacului.

f) *Ferderea coloarei* să întâmplă atât la vinurile negre, cât și la cele albe. Până când cel negru capătă culoare deschisă, cel alb capătă culoare brunetă și să tulbură.

La vinul negru boala vine de acolo, că mustul a fert pe treverele din struguri stricați, iar' descompunerea materiilor de culoare a acelora trece și la vin. Struguri stricați nu e bine deci să folosim la facerea vinului negru și el să nu fie lăsat pe trevere.

La vinul alb perderea coloarei poate veni din strugurii trecuți în putrezire și din aceea, că-l ținem netras pe drojdii, știut fiind că dela un timp acelea trec în putrezire și aceasta strică, pe lângă gust, și culoarea vinului.

Vinurile acestea să pot încâtva îndrepta, dacă le traagem în o altă bute, bine făcută cu peatră și prin limpezire.

g) *Coloarea vînată-brunetă* e asemenea boala pe care vinul o capătă dacă la cules și la stoarcerea mustului ne-am folosit de unelte de fer sau dacă ferul pus la ușa dela bute trece dinlăuntru și așa vine în atingere cu vinul.

Accidul din vin topește (dizoalvă) unele părți din fer, un fel de sare de fer, care pricinuește schimbarea coloarei.

Îndreptarea acestor vinuri să poate face prin aceea, că le vom trage adeseori, cu care întâmplare să vor limpezi cu tanin și beșică de morum.

h) Mucezala și-o capătă vinul dela butea mucedă, cere pe timpul cât a fost goală, nefolosită n'a fost făcută cu peatră și în care prin urmare s'a încuibat aier stricat.

Mucezala mai poate veni și din strugurii sricăți.

Dacă vinul e muced din cauza, că strugurii au fost mucezi să poate îndrepta prin dese trageri, după cari va fi pus de regulă în bute bine făcută cu peatră, când însă boala să trage din butea mucezită, el nu să mai poate îndrepta.

Butea mucedă, după-ce am golito trebuie fără amănare curățită și spălată. Aceasta ar fi să se facă așa:

I-se va scoate un fund și mucezala cu peatra ce e așezată în lăuntru ei să va rade cu o unealtă potrivită de așa, ca să rămână doagele curate. După aceea cu o perie aspră să freacă bine peste tot locul, ca nimic să nu rămână necurățit. În sfârșit să va spăla bine cu apă rece, apoi cu apă caldă și la urmă iar cu rece.

Spălată butea astfel, după-ce același lucru să întâmplă și cu fundul ce l am fost scos, îl punem la loc și pe acesta și îi dăm buții peatră.

i) Miros de bute capătă vinul, dacă l-am pus într'o bute nouă. De aceea buțile nouă, înainte de ce le-am folosi, trebuiesc bine pregătite.

Pentru acest scop la o bute de 6 hl vom ferbe 100 l. apă în care topim $2\frac{1}{2}$ kgr. sodă. După-ce turnăm această apă în bute, punem dopul și astfel o mișcăm în ordinea cunoscută de vieri pentru a o spăla bine pe toate părțile.

După un timp oare care lăsăm afară apa cu sodă și turnăm în bute de nou apă caldă și iarăș o spălăm bine. Golind și apa, turnăm în bute 1 hl. apă în care am pus 2 kgr. de peatră pucioasă (sulfur) mărunță, o spălăm și după-ce am dat aceasta afară, o umplem cu apă curată în care stare va avea să stea mai multe zile. Să înțelege, că apa să schimbă în fiecare zi până ce aceea rămâne curată.

Cu toate acestea butea nouă nu e potrivită a băga vin în ea, ci aceasta s'o facem numai după-ce odată a fert must în ea.

j) Gustul de fum îl capătă vinul, dacă butea mu-

cezită o ardem pe dinlăuntru cu foc de paie, din care acesta s'a tras în doagele ei. Acel gust nu s'a poate delătura din vin, din care cauză la buțile mucezite nici-când să nu folosim astfel de mijloace, ci să le curățim după îndrumarea arătată la aceste buți.

1) *Mirosul de ou stricat* să poate încuiba de regulă la vinurile din strugurii stropiți contra peronosporei.

Negustorii de vin obișnuiesc, a aeriza acest vin, a'l trage în câteva rânduri și a'l limpezi cu diferite mijloace.

Limpezirea vinului să obișnuiește a să face în diferite moduri: cu beșică de morum, jelatină, albuș de ou, tannin ș. a. Pentru îndeplinirea acesteia proprietarul de vin are să urmeze după anumite reguli, cerând la multă acuratețe pentru a nu strica vinului.

Cum lucră frații Bucovineni la răspândirea economiei raționale?

Ca să arătăm lucrurile acestor frați, lăsăm să urmeze aici un Circular primit dela secretariatul însoțirilor economice române din Bucovina:

Nr. 2202/1907.

Cernăuț, în 22 August 1907.

Onorată însoțire!

Răspândirea economiei raționale la poporul nostru este între împrejurările grele de azi de importanță deosebită. Instituțiunile noastre economice, precum este Centrala și însoțirile raiffeisenene respective însoțirile agricole sunt datoare a sprijini dezvoltarea economică a poporului nostru cu toate mijloacele posibile. Ele sunt datoare a supraveghea dezvoltarea economică a poporului în cercul lor de activitate și a da sfaturi bune poporului în afaceri agricole și economice. Răspândirea cunoștințelor economiei raționale la poporul nostru să poate face pe de o parte prin exemple și demonstrațiuni practice, pe de altă parte prin cetirea cu atențiune a foilor economice, în cari să cuprind și să aduc în publicitate rezultatele obținute în economie.

Cu ocasiunea inspecțiunilor făcute de inspectorul nostru pe la însoțirile diferite s'a constatat că poporul nostru — deși dispune de o intelligență foarte mare — să ocupă prea puțin cu economia *rațională* și lucră pământul aproape cu excepțiune așa precum a învățat dela părinții săi, fără a ținea cont de înoirile, și de

progesul ce să face pe terenul agriculturii raționale. Un mijloc care ar contribui la îmbogățirea cunoștințelor economiei raționale sunt fără îndoială *foile economice și agricole*.

Avem la noi în țară o foaie agricolă edată de către consiliul cultural al țării, și anume foaia »Agricultorul«. Aceasta foaie să cetește de către popor foarte puțin. Cauza este nu atât analfabetismul, cât mai mult neorientarea și chiar indiferentismul.

Consiliul cultural al țării este gata de a pune agricultorului foaia sus numită chiar și pe lângă solvirea unei taxe anuale de abonament de una coroană la dispoziție, în cazul când din fiecare comună ar abona aceasta foaie o sumă mai considerabilă a agricultorilor noștri.

Este deci de dorit ca on. însoțire să recomande cu ori-ce ocaziune agricultorilor din comună abonarea acestei foi agricole.

Intru cât membrii însoșirii D-voastre sunt în stare de a abona chiar mai multe foi agricole, nu putem trece cu vederea de a Vă recomanda încă alte două foi economice foarte bine redactate și anume: »Bunul Econom« (redacția protopresbiterul dl Vasile Domșa în Orăștie (Szászváros) comitatul Hunyad, Ardeal) și: »Economia« (redacția Caransebeș, Banat). În speranță că veți contribui în primul rând la răspândirea foi noastre din țară »Agricultorul« și în urmă și la celelalte două foi economice semnăm salutându-Vă

cu toată stima:

Centrala însoțirilor economice române, din Bucovina,
asociație registrată cu garanță limitată.

Dr. Lupu m. p.

Cuparenco m. p.

Expoziție de vite în Săcădate.

Primind primăria noastră comunală, în frunte cu notarul Gradinar și cu primarul Toma Frie, apelul cald al On. Comitet central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, iscălit de președintele Pant. Lucața și de secretarul Victor Tordășianu, privitor la aranjarea expoziției de vite în Săcădate, a convocat pe 4 August n. o conferință a fruntașilor din loc și a celor din comunele învecinate.

Expunându-i-se scopul urmărit de a da povețe economilor cu privire la alegerea soiurilor bune de vite și la îngrijirea lor cum și cu privire la împărțirea de premii în bani acelor economi, cari dovedesc, că poartă mai bună și mai multă grijă de vitele lor, — conferința a primit cu mare însuflețire, ca expoziția să se țină în Săcădate. S'a hotărât

mai departe ca la expoziție să fie admise vitele locuitorilor din Săcădate, Glâmbocă, Fofeldea, Hosman, Nucet, Cornățel, Bradu și Avrig. Data ținerii expoziției s'a hotărât pe 21 Septembrie n. c. dacă comitetului central îi va sta în putință a o ținea atunci, la caz contrar pe una din zilele de sărbătoare din Octombrie. S'a instituit un comitet aranjator consistător din parochul Constantin Prie, care și-a senzat absența dela conferență, fiind ocupat cu alte afaceri; Toma Prie N. cas. 15, Toma Podăa N. cas. 292, Const. Măhăra N. cas. 86, Ilie Peica N. cas. 299, Toma Jegăreanu N. cas. 289, George Maxim N. cas. 161, Nicodim Liulea N. 191, Băilint János N. cas. 27 și Simeon Grădinar notar.

Din comunele vecine au fost numiți în comitet: din Fofeldea, Nicolae Petra-Petrescu, director, Valeriu Bonea paroch, Ioan Maniu, cassar de bancă, N. Manoilă, inv.; din Glâmbocă, Ioan Măteșiu, I. Ciocănel, ec. și Ioan Crăciun, paroch; din Hosman, Ioan Pinciu, preot, Ioan Vasilie inv. și I. Pampu; din Nucet, Ioan Demian paroch, Ioan Băncilă, primar și Ioan Olariu, inv.; din Cornățel, Toma Berchea primar, Ioan Căliman inv. pen. și George Simplăcean, paroch; din Bradu, Nic. Ursu, inv., George Dan și George Com. Ursu, din Avrig, Vasile Spârlea primar, George Postea, v. notar, Ioan Căndea, protopresb., Ioan Răduț, vigil de păduri și Irimie Răduț, notar.

Conferența a luat angajamentul să indemne populațiunea la buna îngrijire a vitelor și la participare cât mai număroasă, mai ales, că povețele, ce să vor da la expoziție, vor fi folositoare pentru poporul muncitor. S'au legat mari speranțe, că peroanele puse în comitetul aranjator, vor lucra și ele din răspuțeri, ca la expoziție să nu rămână nici una din comunele admise, nereprezentată.

La finea conferenței s'a făcut amintire de expoziția de vite din primăvară, aranjată de comisia economică a cercului pretorial Nocrich, la care expoziție, spre ocara frunțașilor și spre paguba populațiunei române din cerc, n'au participat decât vr'o 4—5 exponeți de ai noștri cu toate, că la acea expoziție s'au împărțit preste 700 cor. premii, din cari abia 2 economi de ai noștri au fost împărțâșiți.

Datorință avem cu toții și parochi și învățători și primari și notari, cu un cuvânt toți fruntașii să deșteptăm poporul și să-l îndemnăm să ia parte la întreprinderile pentru el folositoare. Să lăsăm certele provenite din cauze de nimic și trecătoare și să punem cu toții umăr la umăr dacă vorba e să nu rămânem cu toate în urma străinilor, cari numai binele nu ni l voesc.

•Invingătorul.•

Istoria proprietății de pământ la românii dela noi.

(Urmare).

Comisarii regali aveau să-și îndrepte privirile asupra unui chestionar compus din 9 puncte, a căror final era.

a) Dacă folosul clăcașilor la lemne din pădurea urbană este așa da mare încât ei să poată și vinde, peste trebuința lor? Pot ei să mai beneficieze și de pădurile alodiale — boerești — cari sunt în afară de hotarul comunei lor? Și în fine au clăcașii dreptul de a cumpăra și vinde pământuri de uric?

Între abuzurile, vreo 30 la număr, ce dâșii aveau să le combată și suprima era și acesta: al 24. Se interzice clăcașilor de a mai face noi islazuri și poeni în pădure fără de învoirea stăpânului moșiei, sub pedeapsa de a-și pierde munca depusă și cu rebonificarea pagubei făcute. 22. Nu este permis de a primi noi coloni pe moșie fără de știrea proprietarului ei.

La finele secolului al XVIII-lea, islazurile făcute și poienile din păduri erau mărul de ceartă și discordie între boeri și țărani, cari băntuiau pretutindenea, căci odată acelea făcute, boerii căutau să le ia și confiscă pe seama lor — sub diverse pretexte. Aceasta în Transilvania ca și în Bucovina și în Principate. Pe lângă aceste măsuri din Transilvania, vedem că una din măsurile cele d'întâi de organizare launtrică, ce guvernul imperiat a luat în Bucovina a fost, de a întezice țăranilor de a mai face islazuri și curături și de a tăia pădurile fără de nici o ordine, reducându-i pe ei la beneficiul a 72 cară ori sănii de lemne pe an, în pădurile fondului religionar ca și în pădurile particu-

lare, când guvernul lua pădurile mănăstirești în administrația statului și punea batalioane întregi de armată și muncitori clăcași, să taie, pârjolească și curățe tuferișul și mărăcișurile cele multe din păduri și poeni, pentru a face loc de cultură din ele, și a putea aduce în bună ordine și comasa pădurile în trupuri regulate, interzicând cu totul pășunatul în păduri și iernatul vitelor la muguri și la clăile de fân din pădure și munte.

Instructive și de mare importanță actuală sunt și măsurile luate de guvernul imperial privitoare la colonizarea Banatului cu nemți și tot felul de adunătură, deși acele au fost luate contra poporului nostru autohton pe acele șesuri și coline. A îndreptat îndată la început rîurile Begeu și Timiș (pentru plutirea lemnelor dela Făget în câmpia plană și mlăstinoasă pe la Timișoara și din jos de ea până la Becicerecul mare), pentru asanarea terenurilor smârcoase și mocirloase de acolo, făcându-le plutitoare pe ambele pentru scoborîrea și transportul estin al lemnului de foc și de construcție din vastele păduri seculare, unde putrezea fără de nici un folos pentru nimeni, și înlesnirea construirii de case și locuințe igienice în satele noi și vechi la câmp acolo, unde nu erau de loc păduri sau numai păduri de salce, încât la sosire țaranul șvab și-a găsit casa făcută gata și uneltele trebuincioase. În instrucțiunile de colonizare date la 1772, la art. 37 se zice:

Art. 37. Dacă unii dintre coloniști afară de casele ce li s'au făcut de guvern — ar voi să și clădească singuri pe spesele lor proprii ecaretele necesare de gospodărie: grajduri, șoproane, șuri pentru încăperea economiei lor, aceea sunt de încurajat în intențiunea lor laudabilă, și să li-se dea lemnul necesar gratuit, însă cu condițiune, ca ei singuri să și-l care din pădure.

Art. 88. În satele noi să li-se indice locul de unde să-și ia lemnul necesar de foc, și dacă nu se găsește în abundență, să ia și stuf. Din păduri au voie numai la uscături și lemnul rupt de vânturi, iar nici de cum nu le este permis să doboare copacii verzi din picioare. Dacă au însă lipsă de câteva tulpine ca lemne de construcție, fără a le lua nici o taxă pentru ele, ori pentru scoaterea țidulei sau verice altă extorsiune.

Art. 89. In localitățile unde lemnul de foc să află în depărtare, acolo să se designeze o bucată de teren comunal care să se înconjoare cu șanțuri și apere de vite de cătră comuna întreagă, acela apoi să se planteze cu sălcâmi, ca cu timpul locuitorii să-și poată produce lemnul necesar de foc pe pământul lor propriu chiar.

Art. 90. Afară de aceasta, fiecare gospodar este dator pe lângă pomii roditori să-și planteze în curte și pe stradă în fața casei sale cel puțin 20 plopî sau duzi, după natura terenului, și deosebit de acestea, pentru a-i deprinde pe locuitori cu creșterea vermilor de mătase, ei au să-și planteze fiecare în grădina lui încă câte 12 duzi și să îngrijească de ei ca să crească, și cari trebuiesc inspectați de instructorul agricol și să raporteze asupra lor.

Iată cum guvernele înțelepte și prevăzătoare în decurs de veacuri au știut să îngrijească de bună starea și progresul țaranului muncitor în Banat, Transilvania și Bucovina. Bună starea și progresul ce se vede astăzi acolo sunt rezultatele acelor măsuri.

În Transilvania emanciparea și înproprietărirea țaranilor clăcași s'a făcut la anul 1848, cu aceeași deosebire, că acolo i-au lăsat pe clăcași pe aceleași pământuri și aceleași foloase neștirbite, pe cari le-au avut din moși și strămoși, și la ei nimic nu s'a schimbat, iar, răscumpărarea lor și despăgubirea s'a făcut de către stat la care a contribuit toată lumea — boerul, burghezul ca și țaranul iobagiu și neioagiu. La dânsii o nouă grevare și subjugare a țaranului cu spele de despăgubire nu s'a făcut.

Totuși adevărata regulare și descurcare a relațiilor vechi urbariale s'a făcut după suprimarea revoluțiunii ungurești prin Patenta împărătească dela 1854 de către niște comisiuni mixte numite judecătorii urbariale, și apoi prin comasările și segregările pădurilor sub guvernul constituțional maghiar de către tribunale, cu secțiuni speciale urbariale, pe la anii 1872—1880. Ele sunt analoage cu cele din Ungaria și Bucovina.

La anul 1848 s'au găsit în Transilvania 4 categorii de păduri:

1. Păduri allodiale sau pur boerești, cari din timpuri

străvechi totdeauna au fost în stăpânirea și folosința absolută a proprietarilor, și cari nu erau grevate cu nici un fel de servituți în folosul clăcașilor.

2. Păduri urbariale sau comune, din cari proprietarii din timpuri străvechi acordau și dădeau clăcașilor lor lemnul de foc și de folos pentru trebuința lor proprie; une ori și pentru vânzare.

3. Păduri urbariale, din cari proprietarii dădeau clăcașilor lor pășunea și ghinda fără de nici o taxă, sau numai pășunea gratis, și ghinda pentru o taxă modestă.

4. Păduri comunale, păduri pur sătești, ori păduri pur-iobăgești, unde toate toloasele și veniturile lor, erau din timpuri străvechi exclusive numai ale locuitorilor, ale obștei locuitorilor clăcași și neclăcași din comună, și la cari stăpânul moșiei nu avea nici un drept și nici dreptul de control asupra lor.

Prin Patenta împărătească dela 1854 chestiunea pădurilor urbariale în devălmășie între proprietari și foști clăcași s'a regulat prin art. 47, 48, 49, 50 și 51 avându-se ca normă că pentru un fost colon sau lobagiu care în comunele înscrise în urbariul dela 1819 în cl. I ca poseddân 6 jug proprietate, sau 9 jugere în a II-a, ori cele din clasa a III și IV-a cu 11 jugere, să nu le dea mai mult de 6 jugere pădure dar' nici mai puțin de 1 juger și jumătate. Și numai acolo unde circumstanțele locale și cu măsura aceasta nu s'ar putea obține foloasele și beneficiile avute, ori unde clăcașii au practica și dreptul de a vinde lemne, li-se poate da o cătîme mai mare de pădure prin excepțiuni, însă nici de cum peste 9 jugere de familie (jugerul-cadastral 1600 st. p).

Pentru jeleri (lăturalnici și codași) fără de proprietate s'a dat $\frac{1}{8}$ parte ca pentru un fost colon; pentru preotul satului o cătîme egală cât pentru un țăran fruntaș, iar pentru învățător numai pe jumătate atâta.

Art. 50. Partea de pădure ce este a se delimita pentru

foștii clăcași, se va considera și trata ca pădure comunală, și se va administra de comună sub supravegherea deregatoarelor administrative, după normele ce există, și cele ce se vor publica și d'aci înainte pentru atari păduri.

Cu pădurea comunală se vor împreuna și părțile de pădure delimitate pentru preoți și învățători, și cătimea de lemne necesară lor li-se va da din partea comunei.

Art. 52. Până la regularea definitivă a uzufructului din pădure sau până la separarea părților de pădure, foștii clăcași se vor bucura de acel uzufruct în modul și cătimea, cum l'au avut și exercitat până la 1848, observând numai dispozițiunile cuprinse în regulamentul silvic și de poliția pădurilor. Asemenea rămân în deplină valoare și contra-prestațiunile ce cad asupra clăcașilor; aceste însă sunt cu dreptul de rescumpărare.

Art. 53. Fiindcă clădirile ce se găsesc actualmente pe pământurile urbariale ale clăcașilor au trecut în deplina lor proprietate, ei nu mai pot pretinde d'aci înainte dela foștii lor boeri de a li-se da gratis lemnele de construcții, ori de a li-se repara nemestiile și casele.

Pe baza acestor legi s'a regulat și segregat proprietatea silvică în Transilvania, Ungaria și Bucovina, dându se fiecăruia ce este la său și cât i-s'a convenit Astăzi pădurile comunale în Transilvania fac 5234 la sută din totalul pădurilor. Nu vă-voiu obosi d'lor cu multe cifre, ele să văd aci în lista de față, în comitatele din Transilvania și Ungaria, locuite de români. Din mica Bucovină pădurile comunale fac 102901 jugăre. În Transilvania, sunt însă comune românești, cu zecimi de mii de pogoane păduri comunale. Astfel Branul cu 10.515, Zerneștii cu 19.950 jug., Șincile nouă și veche la olaltă peste 10.000, Boița 12.000, Râșinariii 18.000, Talmaciul 11.000, Gura Rîului 10.000, Jina 14.000, comuna cu moșnenii, Cugirul 10.000, Petrosul 10.000, Petrila 23.000, Bucona, comuna și moșnenii peste 11.000.

Statistica pădurilor Românilor de peste hotare în Transilvania, Banat, Crișana, Maramurăș și Bucovina

Nr. curent	COMITATE	Români în % față de meromâni	Statul posedă ju-găre*)	Comune și persoane morale	Biserici și institute eclesiastice	Societăți anonime	Funda-țiuni publice	Privati și compose-sorate (moșneni)
1	Bistrița-Năsăud	69.2	—	294.963	1.932	—	—	10.127
2	Cojocna (Cluj)	68.6	5.706	29.240	11.261	—	—	72.241
3	Solnoc-Dobâca	76.3	36.263	6.181	2.888	—	—	20.478
4	Murăș-Turda	37.8	75.996	19.406	12.994	—	—	115.982
5	Brașov	35.4	—	108.860	1.119	—	—	—
6	Făgăraș	90.2	30.518	107.985	3.966	—	—	12.559
7	Târnava-Mare	42.5	—	135.106	8.191	—	—	5.158
8	Albeș-de-jos	78.8	27.739	67.856	3.222	—	18.639	10.898
9	Târnava-Mică	59.8	197	16.524	2.671	—	—	14.888
10	Sibiu	66.0	16.295	236.837	1.510	—	—	16.862
11	Turda-Arieș	72.0	62.180	30.676	3.989	—	—	14.842
12	Hunedoara	65.0	66.288	35.081	610	10.588	—	—
13	Arad	84.7	130.925	236.482	1.519	—	—	89.387
14	Caraș-Severin	74.2	360.596	319.442	227	193.167	—	—
15	Timiș	40.9	68.241	5.250	7.426	—	14.601	—
16	Torontal	24.0	2.428	1.041	2.897	111	—	345
17	Selagiu	60.6	—	30.812	6.646	—	—	18.161
18	Bihor	44.6	10.941	20.333	300.103	6.190	—	7.972
19	Satu-Mare	34.0	55.239	17.111	3.961	—	—	42.599
20	Maramurăș	24.2	405.178	80.287	2.089	—	—	223.579
21	Bucovina	33.4	335 ha.	61.377 ha.	230.217 ha.	—	—	182.262 ha.

1) jugerul cadastru — 1.600 stânjeni pătrați = 0.57 ha.

Chivăra trăește, chivăra plătește.

— Poveste. —

A fost odată un om bătrân și sărac; toată averea lui era un junc. Intr'o zi omul nostru, — având nevoie de parale — plecă cu juncul la târg, ca să-l vândă.

Pe drum, îl întâlnesc niște oameni, cari voră să-și bată joc de bietul om și îl întreabă în răs: »Unde te duci, măi omule, cu junculețul ăsta?«.

— »Iacă, măi prietene, mă duc la târg să vedem n'oi prin-de ceva pe el!«

— »Păi bine, măi omule, la târg să caută mai bine vitele fără coarne! Bietul om crezu că așa o să fie și să puse de rupse coarnele juncului.

Ajunse la târg și intră în obor cu el. Cel dintăiu mușteriu ce veni la juncul moșului, îl întreabă zâmbind: »Cât să-ți dau, măi moșule, pe noatina asta!«

Omul nostru îi spuse un preț, care nu veni la socoteală mușterii. Care veneau la juncul moșului, plecau; nici unul nu să învoia cu prețul ce-l cerea moșul căci vițelul era slăt și gândiți-vă cât rău îi șade unui bou fără coarne.

Atunci, văzu bine moșul că oamenii ceia și-au bătut joc de el și începu să-l coprindă o grijă și o mâhnire că n'o să mai poată vinde juncul.

În fine, mai pe la spartul târgului mai veni la juncul moșului un mușteriu și de frică că o să se ducă cu el acasă și banii îi trebuia, îl dete pentru un galben; astfel scăpă moșu de belea. După ce mănă și el, căci nu mănăse din ziua ailaltă, — mai mult cu noduri de necaz, să îndreptă spre casă și își pusese în gând, să-și răzbune pe ceia care își bătuseră joc de el.

Tocmai a doua zi pe la prânz ajunse moșul în satul lui. În drum, înainte unei cărciumi, întâlni pe cei doi iscușiți.

— »Bună ziua, tată!« —

— »Mulțămim dtale, moșule!«.

— »Vându-și juncul, măi tică, întreabă cei cu pricina«

— Il detei, măi tată și am luat sumă de bani pe el; boda-proste că mă învățarăți de bine, — hai, veniți să vă cinstesc!

— Și moșul intră în cărciumă.

Pe oamenii nostri îi prinse mirarea de spusele moșului, dar' nu să gândiră de loc la altceva și merseră după moș să vadă ce face.

Moșul porunci să aducă vre-o trei măsurî de țuică și să puse la refenea eu oamenii noștri, cari credeau că ăsta e un noroc căzut pe capul lor, așa pe neașteptate.

După ce să chefură ei bine să gătiră să plece. Moșul plăti băutura, fără ca tovarășii lui să vadă și când să plece își ia pălăria, după masă și zisă »Chivăra trăește, chivăra plătește!«. Oaspeții moșului să mirară de lucrul ăsta, dar' tăcură. A doua zi, iară să întâlni moșul cu oamenii ceia, merse cu ei la cărciumă. Făcură ei un chef sdravăn tot în socoteala moșului și când să plece moșul plăti pe ascuns ca să nu vază tovarășii lui. Luându-și pălăria iar zise: -- »Chivăra trăește, chivăra plătește«. Oamenii noștri să luară de grijă cu astfel de fapte ale moșului și pierzându-și răbdarea îl întrebă: — »Da bine, măi moșule, ce e aia chivăra?!«

— »Ei nepoților, răspunse moșul, eu după spinarea ăștia trăesc, arătând pălăria-i ruptă din cap; mi-a blagoslovit-o Dumnezeu — căci nu aveam nici un rost pe lume.«

Oamenilor noștri le intrară la inimă vorbele moșului și își puseră în gând să pună mâna pe chivăra bietului moș; — așa sunt mulți râvnitori și pisinuitori de binele altuia — și să legară de el:

— Ce ne cei, moșule, pe chivăra asta a ta, să ți-o cumpărăm noi?

— De, mă tată cum să v'o vând; prea îmi pare rău, că eu cu asta am trăit și trăesc!

— Moșul mai ținu că nu o vinde; iar oamenii noștri de ce vedeau că moșul ține la ea, de ce stăruiau mai mult.

În fine să ajunseră ca să i-o plătească cu zece galbeni și le-o dete.

După ce cumpărarea chivăra moșului' plecară să facă un chef pe spinarea ei, ca să vadă minunea asta, -- căci minune era să te întreții cu o pălărie ruptă ca aceea.

Merseră la o cărciumă și după ce făcură un chef sdravăn, — căci știau că n'o să plătească — vrură să plece și luând pălăria după masă, ziseră vorbele moșului: »chivăra trăește, chivăra plătește«. — Cărciumarul nici nu luă seama la vorbele alea și îi oprî ca să plătească cheful! Oamenii noștri crezând că au pronunțat încet, mai ziseră încă odată: »chivăra trăește, chivăra plătește«. — »Fivă-ar chivăra a dracului! eu nu știu de chivăra voastră« și puse de-i legă și le dete și-o bătaie zdravă, crezându-i niscăi pungași. În fine trebuiă să plătească, ca să scape.

După ce scăpară ei de asta, să vorbiră să se ducă să omoară pe moșul, care își bătuse joc de ei. Moșul cu banii luați pe chivără își luase boi și un pluguț și s'apucase de muncă. Când veniră oamenii cu chivăra, găsiră pe moș că tocmai venise dela plug. Nici una, nici alta: puseră mâna pe bietul moș și îl legară bine și îl băgară într'un sac, ca să nu-i vază lumea și îl luară la spinare să se ducă cu el să-l înnece. Pe drum ei mai deteră pe la o cârciumă să cinstească isbânda puseră sacul mai la o margină ca să n'audă cineva pe moșul vaitându-să și intrară în cârciumă. După ce plecară ei, moșul începu să se vaete: — »Aoleo, aoleo, vai de mine, ce-am ajuns la vreme de bătrânețe!«. Tocmai din întâmplare, trece pe aco un cioban cu oile și auzind vaitături să apropie de sac și întreabă: — »Care ești tu aici, mă de te vaeți așa?« — »Eu sunt, tîiculiță un biet om bătrân«, răspunse din sac.

— »Da ce ți-s'a întâmplat, măi moșule?«

— »Ce să mi-se întâmple, vai de mine, tătișorule, iacă acuma la vreme de bătrânețe și neputință vor să mă facă *president*; eu nu voiam că sunt bătrân și ei m'au luat cu d'a sila, că ci-că tot stam eu deageaba și n'aveam de lucru.«

Ciobanul voios: — »Mă moșule, adă să mă duc eu și ia dta oile mele« și deslegând sacul scoase pe moș afară și întră el Moșul legă pe cioban în sac tot așa cum era înainte, ca să nu să bănuiască ceva și luând cojocul și oile ciobanului, plecă pe câmp.

În fine, mai târziu ce-va, vin și oamenii noștrii dela cârciumă chefeliți, iau sacul în spinare și pleacă la gârlă și îl aruncă, unde era apa mai mare; apoi veseli de izbândă să inapoiază spre casă.

Când să întorceau ei așa veseli, numai ce dau cu ochii de moșul cu oile și îl cunoscără. Să minunară de lucrul ăsta și plini de nerăbdare îl întrebară:

— »Măi moșule, unde ai găsit tu oile astea?«

— »Ei, unde să le găsec?! răspunse moșul; nu putui eu să iau mai multe, că n'avui tovarăș; astea putui și eu să le gonesc din turmă și doar pe astea le luai« și moșul plecă la vale cu oile. Oamenii noștrii, rămaseră pe gânduri și crăpau de ciudă pe moș. Lor nici prin gând nu le trecea păcăleala ce le trăsese moșul.

Să ambiționară și oamenii noștrii și să hotărără să-și încerce și ei norocul.

Plecară înapoi, la gârlă în locul, unde aruncaseră sacul și fără multă zăbavă, unul din ei sări în gârlă, spunând celorlalți că dacă nu o eși repede să sară și ei ca să ia oi multe. Așteptară ei cât-va timp și văzând, că tovarășul lor nu mai ese, mai sări unul, crezând că o să poată răsnî oi multe. Și acesta, cum a sărit nu s'a mai văzut. Cel d'al treilea, văzând că zăbovesc tovarășii lui atât de mult, a crezut că s'au apucat să răsnească oi multe și a sărit și el în apă.

Astfel s'au înecat câte trei, iar moșul a rămas cu rost pe lume.

•Cine sapă groapa altuia, cade mai întâi el în ea•.

(„Albina“).

Maria I. Popescu-Ricman.

Convocare.

În senzul §§-lor 23 și 26 din statute membrii *„Asociațiunii pentru literatura rom. și cultură poporului român“* să convoacă la

Adunarea generală ordinară

în Bistrița, în zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1907.

Programul adunării este:

Ședința I.

Sâmbătă, la 21 Septembrie st. n. la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
3. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) cenzurarea socotelilor anului 1906 și a proiectului de budget pentru anul 1908;
 - c) înscrierea membrilor.
5. Prezintarea eventualelor propunerii.*)

Ședința II.

Duminică, la 22 Septembrie st. n. orele 10 a. m.

1. Rapoartele comisiunilor.

*) Eventualele propunerii au să fie prezintate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu, Strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală

2. Alegerea comitetului central, a prezidentului și a vice-prezidentului.

3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1908.

4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.

5. Inchiderea adunării generale.

La orele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferințe publice.

Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută la 24—26 August 1907.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tâslăuanu m. p.,
secretar.

Știri de tot felul.

† **Iosif Vulcan**, cunoscutul scriitor român, membru ordinar al »Academiei Române« din București, prezident al societății pentru crearea unui fond de teatru român, membru ordinar al secțiunii literare a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, membru corespondent al societății maghiare kiskaludy-anc, etc. etc. a decedat Duminică dimineața, în Oradea-mare, în etate de 66 ani, după lungi suferințe. Până la finea anului trecut a redactat revista literară »Familia«, cu o viață de peste 40 de ani, și a dat literaturii române multe opere, cetite cu plăcere la timpul său. A scris și câteva piese teatrale. Împărtășim cetitorilor cu multă părere de rău trecerea sa la cele eterne. Il deplânge neconsolata soție și număroase rudeni. Inmormântarea i-s'a făcut Marți în 10 n. l. c., la orele 10. Odihnească în pace!

Ștefan Havasi, marele filantrop al biserici gr. cat. din Cluj, a mai dăruit 10 mii cor. pentru a se cumpăra o grădină pentru școală.

Dr. Vasile Găina, rectorul Universității din Cernăuți, profesor al facultății teologice a murit Sâmbăta trecută în urma unei boale de inimă, în vârstă de 39 ani. Perderea fraților din Bucovina e mare, căci Dr. Găina a fost unul dintre cei mai distinși profesori ai Universității, autor al mai multor lucrări teologice.

† **B. P. Hașdeu**, marele învățat român, istoric și filolog, a decedat Sâmbătă la amezii în Câmpina (România) în etate de 71 ani, după o agonie de 5 ore.

Ziarul „Românul“ ce apare în Cleveland (America) va fi redactat de aici încolo sub conducerea dlui *Vusile E. Moldovan*, fost redactor la »*Lupta*« din Budapesta.

Câți Români sunt în Europa? După datele statisticienilor germani, se socotește astfel numărul Românilor cari locuiesc în Europa. România cu 6,392.273 români, Ungaria cu 2,800.000 români, Basarabia cu 1,323.000 români, Bucovina cu 231.000 români, Turcia cu 214.000, Serbia cu 160.000 români, Grecia 30.000 români, Bulgaria 72.000 români, Istria 2 000 români. În Europa întreagă 11,224.273 români, afară de fracțiuni emigrate în vestul Europei sau peste ocean.

»**Meseriașul**« foaia industrială și economică din Lugoj ce apărea până acum tot la a doua Duminecă, cu 8 Sept. n. începând va apare în fiecare Duminecă. Prețul abonamentului pe an 4 cor. 80 fil, pe ½ an 2 cor. 40 fil.

Prinos plăcut oamenilor și lui Dumnezeu. Neconsolații frați ai răposatului Zacharie Moga, fost măestru franzelari anume Ștefan Moga măestru franzelar și membrii familiei sale, dăruiesc întru odihna vecinică a răposatului, la fondul »Văduvelor și orfanilor« cor. 10 la fondul »Masa învățăceilor meseriași« cor. 10, și la fondul »Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace« cor. 10; Petru Moga, măestru franzelar și membrii familiei sale, dăruiesc: la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cor. 5, la fondul Văduvelor și orfanilor« cor. 5, la înzestrarea fetelor sărace cor. 5; la cest din urmă fond mama răposatului, văduva Ana Moga n. Tincu, dăruiește 5 cor., sau în total cor. 50.— Pentru acest prinos exprimă mulțămita sa »*Comitatul Reuniunii sodărilor români din Sibiu*«.

Doi actori împușcați la teatrul din Slatina. Cetim în »Dimineța«, că trupa artiștilor de sub conducerea d-lui P. Constantinescu juca Duminecă seara piesa »Horia Cloșca și Crișan« pe scena teatrului din Slatina. La

sfârșitul actului al 3-lea Horea omoară cu un foc de pușcă pe Johann Vigand și Baia Miklos. Artistul P. Constantinescu, cel care juca pe Horia ridică arma și ochește pe artistul Dumitrescu Jianu, cel care juca pe Iohann Vigand, în pânțele, știind că arma nu avea decât o încărcătură slabă de iarbă de pușcă. Din nenorocire însă, armurierul încarcă arma, îndopând-o cu hârtie, pentru ca detunătura să fie mai puternică. Artistul Dumitrescu Jianu e lovit în mâna dreaptă unde i-s'a făcut o rană adâncă și cu strigătele »M-ai omorât!« cade pe spate. Imediat intră în scenă artistul F. Formescu ce juca pe Mikloș Bara și care era iarăși omorât de Horia. Artistul Constantinescu văzând nenorocirea ce se întâmplase, îngrozit de sângele ce țîșnea din mâna rănitului ce căzuse la picioarele sale, într'un moment de surescitare ia din nou arma la ochi, țintește drept în față pe artistul Fabian Formescu și dă foc armei. Lovit în frunte fără a scoate un țipăt măcar, Formescu cade jos scaldat în sânge. Publicul îngrozit alergă pe scenă, dl medic căpitan Dumitru dădu primele ajutoare răniților bandajând pe artistul Dumitrescu, iar starea artistului F. Formescu fiind foarte gravă, fu transportat la spital unde sosi și dl Dr. Zaharia. Această nenorocire a impresionat adânc tot orașul, artiștii Constantinescu și Formescu fiind cei mai simpatici din trupă. S'a deschis o anchetă spre a să stabilizeze responsabilitățile.

Zăpadă în comitatul Sibiului. În mai multe comune din comitatul Sibiului, după cum să anunță din Sibiu, a nins în 7 Sept. n. Munții sunt acoperiți cu zăpadă, iar pe întreg teritoriul comitatului stăpânește un timp ca de iarnă. Asemenea știre sosește și din Turieț-Sveti-Martin. Virful Tatrei și ale Craiovanului sunt albi de zăpadă. Pe semne anul acesta va fi o iarnă timpurie.

Adevărată binecuvântare să poate numi crucea dublă electro-magnetică R. B. nr. 86967 a dlui Albert Müller, care a avut efect minunat și în astfel de nenumărate cazuri, în cari alte mijloace au fost zadarnice. Indesebi la reumă, podagră, ischias, dureri de inimă și stomac, slăbiciune generală și alte asemenea dureri, cecece e dovedit prin număroase scrisori de mulțămire și recunoștință. Intre

alții dl Romulus Gomboș, preot în Sălciva-de-jos, scrie următoarele: »Stimate domnule Müller! Imi servește spre deosebită bucurie a te încunoștința, că crucea dublă electromagnetică a avut eminent efect încât o pot recomanda în modul cel mai călduros. Te rog să-mi mai trimiți una cu posibilă grabire. Sălciva-de-jos, 17 August. Romulus Gomboș, preot.« Cine suferă de morburile de mai sus, să-și comande aparatul acesta folositor, care să capătă cu 6 coroane la dl Albert Müller, Budapesta V/24. Vadászucza 34.

Tariful vamal pentru prunele uscate importate din Serbia. Guvernele Austriei și Ungariei au comunicat prin ministrul plenipotențiar al Monarhiei noastre din Belgrad, că oficiile vamale au supus până acum din greșală prunele uscate importate din Serbia tarifului vamal de 14 coroane pentru 100 de kilograme. Pe viitor s'au luat dispoziții, ca pentru prunele uscate importate din Serbia, să se ia numai trei coroane vamă de 100 kilograme. Aceasta dispoziție a guvernelor Monarhiei a făcut impresie bună în Serbia, care are un extins export de prune uscate.

B I B L I O G R A F I E

Una dintre cele mai vestite capodopere ale literaturii germane, clasice, redând viața cu adevărat germână, e »*Minna von Barnhelm*«, comedie în 5 acte a lui G. E. Lessing.

Un mare scriitor german a numit-o »*Perla literaturii dramatice germane*«. — Caracterele sunt minunat redată iar personagiile se mișcă într'un cadru național german. Piesa e plină de sentimentalismul și mai ales de humorul pătrunzător de ascuțit al germanului, încât spiritul ți-e prins numai decât în farmecul piesei. Credem că această comedie, tradusă într'o românească foarte curată și îngrijită de către d-nii Traian G. Stoenescu, ziarist și student, și Const. Ghițeanu, student, va fi primită cu mult interes de toată lumea cetitoare românească, și mai cu seamă de cea școlară, căci traducerea »*Minnei von Barnhelm*«, fiind prevăzută de numeroase și interesante note explicative, cât și de o biografie și un comentariu critic, va ușura cu mult sarcina elevilor. — Prețul unui exemplar este 40 bani și se găsește de vânzare la toate librăriile din țară.

Căruța Poștei de Nestor Ureche, Biblioteca pentru toți, No. 271, un vol. 30 bani.

Această broșură e interesantă, căci într'un stil așa curgător, glumeț, autorul ne descrie tablourile pitorești ale României din vremuri, când nu ereau căi ferate și nu erau toate câte sunt astăzi. Grație acestei scrieri, putem face o călătorie în trecut și să vedem cum călătoreau străbunii noștri, ce erea Dâmbovița, ce erau Bucureștii și mai ales ce credeau despre noi străinii.

De vânzare la mai toate librăriile din țară.

Catalogul complet al acestei *Biblioteci pentru toți*, ce cuprinde peste 270 de numere a se cere *Librăriei Atcalay*, la București.

Redactor responsabil: GEORGE SUCIU.

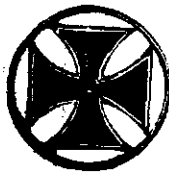
Cruce (stea) dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
(1) de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 31-59

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, ameul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsomnie, epilesia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuese cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimita banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprii fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streipătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/24. Strada Vadász, 34. colțul.

Picături pentru curățirea sângelui

și alinarea

sgârnciurilor de stomac.

Folosite și recunoscute ca medicină de
casă din anul 1844, care produc poftă
de mâncare și înlesnesc mistuirea.

Prețul unei sticle 1 coroană.

Mai puțin de 2 sticle nu să trimit pe
postă (cu rambursă 2 coroane 50 fileri)

A să adresa de-adreptul la

IULIUS BITTNER'S Apotheke in GLOGGNITZ

(16)

(Niederöesterreich).

22—25

 Inșertiuni

cu prețuri moderate

să primesc la administrația revistei

„BUNUL ECONOM“